

اسناد و مکاتبات تاریخی

مجله بررسیهای تاریخی در هر شماره
چندسندی از اسناد و مکاتبات تاریخی
خطی را که قبلاً در جایی دیگر چاپ نشده
باشد بچاپ خواهد رسانید ، تا بدین ترتیب
مدارك و اسناد پراکنده تاریخ ایران
جمع آوری و برای استفاده اهل تحقیق
آماده گردد .

موسسه تحقیقات و مطالعات فرهنگی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

در این شماره :

دو سند تاریخی از شاه عباس کبیر و کریم‌خان زند ، راجع به اقامتگاه نمایندگان مذهبی و خلفای مسیحی و سوداگران به حکام و بیگلربیگیان سرتاسر کشور صادر شده که تا سرحد امکان تسهیلات لازم را معمول دارند .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

۲۳ طغرا فرمان از شاه عباس صفوی، شاه سلیمان ، کریم خان زند ، نادر شاه افشار ، شاه صفی ، شاه سلطان حسین ، فتحعلیشاه قاجار ، عباس میرزا ، نایب السلطنه ، علی مراد خان راجع به اقامتگاه نمایندگان مذهبی و خلفای مسیحی و سوداگران به حکام و بیگلربیگیان سرتاسر کشور صادر شده که تا حد امکان تسهیلات لازم را موصول داشته و رضایت خاطر نامبردگان را فراهم سازند . قدیمی ترین فرامین در سال ۱۰۱۱ هجری قمری به صحنه شاه عباس رسیده و مجموعه مزبور در زمان محمد شاه قاجار بطور طومار با حضور معتمدین دربار مقابله و تهیه شده و نیز بگوامی و صهر و محلممندی بن مرتضی سیدالحسینی رسیده است .

سند تاریخی زیر را فاضل محترم آقای محسن مفخم که اهمتهای خاص در جمع آوری اینگونه اسناد دارند ، از مجموعه خود استنتاج کرده و برای ما ارسال داشته‌اند و ما با سپاسگزاری از ایشان بدرج آن مبادرت می‌کنیم .

بررسی های تاریخی

صورت اصل فرامین سلاطین صفویه و غیره بجهت پادشاهان

فرمان شاه عباس باختصار

حکم جهانمطاع شد آنکه وزارت و رفعت پناه شمساللو وزارت والرفعه میرزا محمد وزیر دارالسلطنه اصفهان بدانند که پادشاهان فرنگی از ما خانه که آب روان داشته باشد میخواهند باید که دوخانه که در جوار یکدیگر آب روان داشته باشد نویسند تا بجهت ایشان خالی نماید که چون بدانجا آیند مهمان باشند و در این باب قدغن نمایند و در عهد شناسند.

تحریر آ فی شهر جمادی الثانی سنه ۱۰۱۷

هو الله

طومار فرامین که بیست و سه طغرا فرمان است مطالب هر یک مطابق است با اصل و اصول آنها اکثری از سلاطین صفویه انارالله بسر هانهم و بعضی از

سلاطین دیگر که بعد بر مسند سلطنت متمکن گردیده اند می باشد و کتبه الداعی -
الدوام الدوله القاهره الباهره السلطانیه فی عاشر شهر جمادی الاولی سنه ۱۲۶۰

قد وضح الطباق بین ذواصلهم

این طومار فرامین که مشتمل بر بیست و سه فرمان است مطابق است با
اصول آنها که مهور بمهر سلاطین صفویه انارالله برهانهم است در حضور
مقابله شد و کتب الداعی فی تاسع شهر جمادی الاول سنه ۱۲۶۰
مطلب و مهر گواهی کنند
قد وضح الطباق بین ذواصلهم

عهدہ محمد مهدی بن مرتضی سید العسفی الحمینی

بعضی معتمدین اخبار بمقابله بیست و سه طغرافران با اصول آنها نمودند
که مدعی مطابق است اگرچه در حروف اندک اختلافی داشته باشد.
حرره الجانی فی شهر جمادی الاولی سنه ۱۲۶۰

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی

فرمان کریمخان

فرمان تعالی شد آنکه در این اوان عمدةالمسیحیه پادری فرنیسه حکیم وارد حضور و بعرض رسانید که بموجب ارقام سلاطین جنت مقام صفویه انارالله برهانهم همیشه پادریان فرنگیان و خلیفها در ممالک محروسه ایران خانه و جا و مکان داشته هر یک بر رسم و آئین خویشتن مشغول و تجار و سوداگران آنطایفه بتجارت قیام و عشور متوجهات حسابی خود را مهمسازی عمال حریت اعمال مینموده اند مشروط بر آنکه احدی از آنها مرتکب امری که خلاف ملت مقدس اثنی عشره علیهم صلوات الله الملك الا کبر باشد بحسب ظاهر نکرده احدی راهم با ایشان رجوعی نباشد و هر گاه جماعت ارامنه بآنها ضرر و نقصانی رسانیده متعرض احوال آنها شوند بعد از ثبوت آنها را ترجمان نمایند و پادریان کرملیان و در نیکان و جروبت و کنجوخی و اکوسی و غیره که در ولایات آذربایجان از شیروان و قراباغ و دارالسلطنه تبریز و گنجه و نخجوان و قلمرو علیشکی دارالسلطنه اسفهان و الکاء فارس از شیراز و بندر عباس و سایر ممالک محروسه میباشند و در هر جا که خواسته باشند و سکنی کرده هر یک از ارامنه و عیسویان و اولاد ایشان که خواسته باشند نزد ایشان آمد و شد کرده تعلیم بگیرند و درس بخوانند نیز ممانعت نکرده چنانچه جماعت مذکور اموات خود را در مقامی که بجهت مدفون آنها تعیین مینمایند بدستور و سنن دین خود برده دفن نمایند عایق و مانعی جهت آنها نباشد و امداد و اعانت لازمه آنها بعمل آمده احدی نسبت بایشان ظلم و ستم ننماید و در خصوص صدق ادعایات و غرض خود ارقام مذکور را آورده بنظر رسانند

لهذا عالیجاهان بیکلر بیکیان عطا. و حکام گرام و غیره عمال ولایات محروسه در خصوص امور مذکورہ بنحویکه حسب الارقام سلاطین بشروط مذکورہ مقرر شده از آنقرار معمول و عشور متوجهات حسایی تجار و سوداگران را باز یافت و تخلف از فرموده مبارک جایز نداشته مراعات ایشان را منظور دارند و در عهده شناسند .
 تحریر فی شهر شوال المکرم سنه ۱۱۷۷

